

A Vérmező kérdése

Parlagon fevő Buda központja

Írta: Hennyey Vilmos dr.

Időszakonként előtérbe kerül, s mindinkább megoldást sürget egy sportközpont s ezzel kapcsolatban a Stadion felépítésének kérdése. Néhány ügyes tervező építész olyan tervekkel állott a közönség elé, amelyek izgalomba hozták az ott érdekelt telektulajdonosokat egyrészt, — másrészt pedig a sport iránt érdeklődő társadalomban ébresztették fel azt a tudatot, hogy Budapestnek már most okvetlenül szüksége van Stadionra.

Tény, hogy olyan nagyarányú világváros, mint aminőnek ígérkezik — a várossal összeépült, szomszéd községek bevonása után — a másfélmillió lakosságú Budapest, nem nélkülözhet olyan központi sportforumot, mint amilyen a Stadion, habár annak gyakorlati céljait még eddig senki sem tudta bizonyítani. Arra tényleg kár milliókat pazarolni, hogy minden hatvan-nyolcvan esztendőben olimpiai versenyeket rendezzenek Budapesten. A tervező építészek igyekeztek is a Stadion építése melletti érvelésüket úgy csoportosítani, hogy azt a hitet keltse, mintha arra a Stadionra hetenként egyszer-kétszer, de legalább is havonként egyszer szükség volna. Oda tervezik az országos, helyi és más ilyen versenyeket, de a legnagyobb érvük az, hogy ott rendeznék a nagy nemzeti ünnepeket is.

Ha ezek tények, akkor nagyon fontos a hely kérdése. Az olimpiai versenyekhez, mint világesemények közepre szolgató közös területe lesz az államnak és a fővárosnak. Gyakorlóterének megfelelő térséget szolgáltatasson cserébe máshelyen a főváros. Ha fontos és nemzeti kérdés a fürdőügy, akkor ez kapcsolható a nagy nemzeti ünnepeket amphitheatrálisan kiépült magába fogláló csarnokhoz, amely egyúttal központja volna, annak a fürdőügyi parknak, mint a fürdőváros központja.

Szét kell tehát választanunk teljesen az olimpiai játékok és versenyek rendezésére építendő stadiontól, a nemzeti ünnepeket, mert míg az előbbieket rendezhetők kívül és távolos helyeken, viszont a nemzeti ünnepek csak a város belsejében tölthetik be hivatásukat.

A nemzeti stadion számára két terv alakult ki oly módon, hogy azokkal foglalkozni érdemes. Az egyik az aranyhegyi megoldás, amit elősegít az ott érdekelt telektulajdonosok által remélt telekáremelkedés, amelynek kedvéért az érdekeltek szívesen hoznak majd áldozatot. Ellene csak a távolabbi fekvés szól, — a közelebb fekvő Bécsi úti megoldást a téglagyarak kibányászott területe viszont a stadionnak odavaló építését tolja előtérbe, mert ezek a téglagyarak így megszabadulnának a terület feltöltésével járó óriási költségektől és elmaradna annak a földmunkának a szintén

hez kihozhatjuk a nagyközönséget a solymári völgyig, az Aranyhegyig, de nem hisszük, hogy a heti kis helyversenyekhez oda közönséget lehetne kicsalogatni. Ami pedig a nemzeti ünnepekkel illeti, azokat megfelelően csakis a város belsejében rendezhetjük. Így kerül előtérbe ismét a *Vérmező*, amit a szerencsés véletlen megmentett attól, hogy telekspekulánsok beépítsék. Ennek a 21 holdas területnek Buda szívében, a tulajdonjogát eddig sem sikerült teljesen rendezni. Úgy tudjuk, hogy a katonai kincstár ellenpert is folytatott a főváros, még a régi monarchia idején, de hogy abban végleges döntés történt volna, nem tudjuk. Ma a helyzet megváltozott és ami a katonai kincstáré, az a magyar államé és ami az államé, ahhoz joga van a nemzetnek, s ha nemzeti kérdéstről van szó, amit Budapesten kell megoldani, akkor az állam és a főváros föltétlenül kell, hogy megtalálják a megegyezést. A nemzeti egység lelkes megalkotója és vezére, Gömbös Gyula miniszterelnök nem fog elzárkózni az elől, hogy a nemzeti egységet szolgáló nagy nemzeti ünnepek megfelelő térhez jussanak és bizonyára szívesen ragadja meg az alkalmat, hogy bizanyítsa Budapest iránt való jókarátát és szeretetét. Kísérhetik ezt erős kikötések, amelyek szerint ezt a területet bérházakkal beépíteni nem szabad és ez a terület örökké-örökké nemzeti nagyarányú költsége, amely az aranyhegyi árok amphitheatrum-szerű kiválásával jár. Ma az a vélemény kezd kialakulni Budapesten, hogy úgy az aranyhegyi megoldást, mint pedig a téglagyári megoldást az állam és város megterhelhetése nélkül is meg lehet oldani. Az Aranyhegy vidékén telkekkel rendelkező tulajdonosok még a saját költségükön is fölépíthetik a stadiont, az állam és város némi segítségével, — mint ahogy a téglagyarak is fölépíthetik azzal a költséggel amivel ennek a kibányászott területnek a rendezése jár, mindkettőt pedig azzal az előjoggal, hogy néhány évtizeden át ennek a Stadionnak a bevétele, megfelelő ellenőrzés mellett, az építés költségeinek a törlesztését szolgálja.

Csináljuk úgy, mint Debrecen, ahol a meleg strandfürdő tavának létesítésekor a kiásott földet úgy hordták ki a közeli erdőbe, hogy játszva elkészült a debreceni Stadion, — a debreceni polgármester egyszerű rendelkezésére.

A kérdés legcélszerűbb megoldása, nézetünk szerint, tehát az volna: — rezerválják a nemzeti parkká átépített Vérmezőt nemzeti ünnepek számára, — a sport központtal egybekötött Stadiont pedig építsék fel a közpénzek lehető megkímélésével az Aranyhegyen, vagy a Bécsi úton az érdekeltek a felsorolt módzatok mellett.

B. Nr 1934/10/17